

Jaarverslag 2017

Vereniging PCPO Barendrecht en
Ridderkerk,
te Barendrecht

INHOUDSOPGAVE

Pagina:

Bestuursverslag:

Algemeen instellingsbeleid	1
Verslag toezichthoudend orgaan	11
Kengetallen	14
Financieel beleid	18
Continuïteitsparagraaf	21

Jaarrekening:

Geconsolideerde balans per 31 december 2017, vergelijkende cijfers per 31 december 2016	24
Geconsolideerde staat van baten en lasten 2017, vergelijkende cijfers 2016	25
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2017, vergelijkende cijfers 2016	26
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2017	27
Toelichting op de te onderscheiden posten van de geconsolideerde balans	34
Toelichting op de te onderscheiden posten van de geconsolideerde staat van baten en lasten	37
Enkelvoudige balans per 31 december 2017, vergelijkende cijfers per 31 december 2016	41
Enkelvoudige staat van baten en lasten 2017, vergelijkende cijfers 2016	42
Enkelvoudig kasstroomoverzicht 2017, vergelijkende cijfers 2016	43
Toelichting op de te onderscheiden posten van de enkelvoudige balans	44
Toelichting op de te onderscheiden posten van de enkelvoudige staat van baten en lasten	47
Verantwoording subsidies	51
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	52
Verbonden partijen	55
Niet in de balans opgenomen verplichtingen, activa en regelingen	56
Gebeurtenissen na balansdatum	57
Ondertekening bestuur	58

Overige gegevens:

Bestemming van het resultaat	60
Controleverklaring	61

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

Inleiding

In dit bestuursverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van Vereniging PCPO Barendrecht en Ridderkerk in het jaar 2017.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2017 van Vereniging PCPO Barendrecht en Ridderkerk is opgesteld door Dyade Onderwijsbedrijfsvoering B.V. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor van Ree Accountants.

Kernactiviteiten en Beleid

Onder het bevoegd gezag van Vereniging PCPO Barendrecht en Ridderkerk, met bevoegd gezag nummer 37949, vallen de onderstaande scholen:

<u>School</u>	<u>Brinnummer</u>
De Hoeksteen	19RG
Het Kompas	19SZ
Groen van Prinsterer	19UC
De Ark	19UU
Smitshoek	26AG
De Klimop	08WM
De Wingerd	09UK
De Bongerd	10NL
De Fontein	11MP
De Vrijenburgschool	28AV
De Regenboog	10IJ

Doelstelling van de organisatie (Missie en visie)

Visie

De visie van de Vereniging PCPO omvat de volgende drie belangrijke elementen:

- de levensbeschouwelijke identiteit
- de onderwijskwaliteit
- de kwaliteit van opvoeding en vorming

De grondslag en de richting voor het handelen van de Vereniging PCPO is het Woord van God, zoals dat in de Bijbel tot ons komt en in de Apostolische Geloofsbelijdenis wordt beleden.

In overdrachtelijke zin dragen de drie pijlers de scholen en kan de grondslag van de vereniging worden beschouwd als het fundament, waarop de drie pijlers rusten.

Missie

De scholen van de Vereniging PCPO nemen een herkenbare plaats in binnen Barendrecht en Ridderkerk. Zij onderscheiden zich door hun karakter en door kwaliteit. Onze missie is:

Onderwijs, met liefde...
voor God, het kind en de naaste.

Van directeuren, leerkrachten (in opleiding) en bestuurders wordt verwacht, dat zij hiermee instemmen. Van onderwijs ondersteunend personeel en ouders wordt verwacht dat zij met deze missie instemmen dan wel dit respecteren.

Identiteit

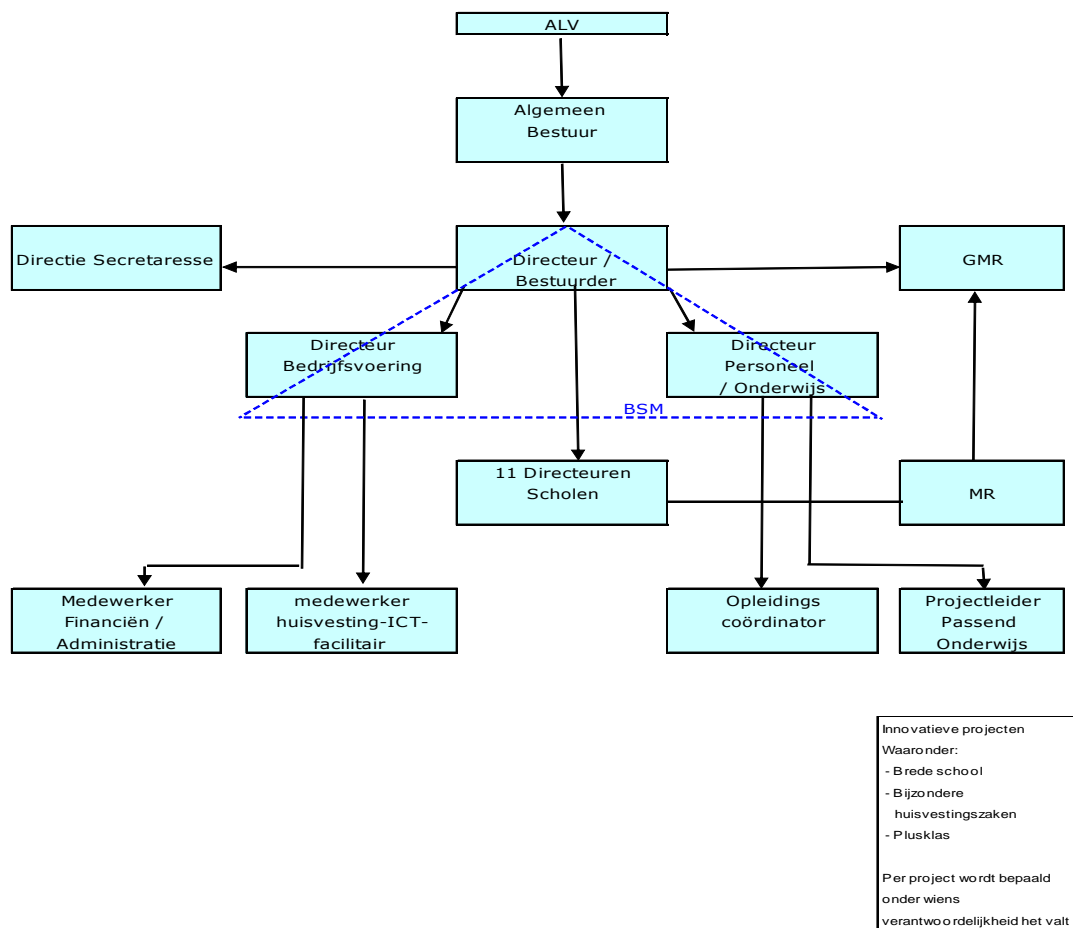
De Vereniging PCPO gaat uit van de Bijbel als woord van God en beoogt zich in al haar werkzaamheden te laten leiden door het evangelie van Jezus Christus. Protestants Christelijk Onderwijs moet een soort onderwijs zijn dat duidelijk herkenbaar is en waar het bestuur en personeel op aangesproken kan worden. De scholen van de Vereniging PCPO zijn open christelijke scholen, die werken vanuit de christelijke traditie.

Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een vereniging.

Vereniging PCPO Barendrecht en Ridderkerk is op 1 januari 2005 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder dossiernummer 40341697.

Organisatiestructuur en personele bezetting

Bestuurssamenstelling

Het bestuur is ultimo 2017 als volgt samengesteld:

- Voorzitter : Dhr. A. Boonstra
- Secretaris : Mvr. J.J.L. Brummelink - Bleijenberg
- Penningmeester : Dhr. A.J. van Wingerden
- Overige bestuursleden : Mvr. J.I. van Noort - van der Weerd
Dhr. G. Steijn

Code goed bestuur en doelstellingen

In de bestuursvergadering van 15 maart 2010 zijn de volgende documenten vastgesteld:

- Organogram
- Bestuursstatuut
- Managementstatuut
- Code Goed bestuur
- Statuten

In de statuten zijn de volgende doelstellingen vastgelegd:

- De vereniging stelt zich ten doel werkzaam te zijn tot de oprichting en instandhouding van scholen voor Protestants Christelijk basisonderwijs te Barendrecht en Ridderkerk of in de omgeving daarvan.
- Zij beoogt niet het maken van winst.
- Zij tracht dit doel te bereiken door het zoeken van samenwerking in alles wat tot de belangen van het christelijk onderwijs behoort, door het houden van vergaderingen en voorts door alle andere wettige middelen welke tot het gestelde doel dienstig zijn.

Toelichting op structuur (organogram)

Het bovenstaande organogram geeft de lijnorganisatie aan.

Het algemeen bestuur heeft een toezichhoudende rol. De directeur/bestuurder is op basis van de statuten belast met het besturen van de vereniging en de door de vereniging in stand te houden scholen met uitzondering van een aantal in het bestuursstatuut genoemde taken.

De directeur/bestuurder verstrekt het algemeen bestuur gevraagd of ongevraagd alle informatie, die het bestuur nodig heeft voor de taakuitoefening.

In ieder geval vier keer per jaar wordt de stand van zaken besproken met betrekking tot de meerjarenplannen, de jaarplannen en de financiële situatie in de vorm van kwartaal- of schooljaar-rapportages.

De directeur/bestuurder geeft leiding aan:

- Directeur Bedrijfsvoering
- Directeur Personeel en Onderwijs
- Directeuren van de 11 scholen
- Directiesecretaresse

De directeur Bedrijfsvoering geeft leiding aan:

- Medewerkers financiën en administratie
- Medewerker facilitaire zaken en huisvesting (indien aanwezig)

De directeur Personeel en Onderwijs geeft leiding aan:

- Opleidingscoördinator
- Onderwijskundig medewerker

In bovenstaand organogram ontstaan er drie lijnfuncties:

1. Directeur/bestuurder
2. Directeur Bedrijfsvoering
3. Directeur Personeel en Onderwijs

Vanuit de 3 bovenstaande lijnfuncties worden mogelijke externe medewerkers aangestuurd (dit n.a.v. de verschillende portefeuilles). Het functieboek wordt in 2018 aangepast.

Daarnaast zijn er nog de volgende functies:

1. Medewerker financiën en administratie
2. Opleidingscoördinator
3. Onderwijskundig medewerker
4. Medewerker huisvesting en facilitaire zaken
5. Directiesecretaresse
6. De directeuren van de afzonderlijke scholen

Bovenschools management (Managementteam):

Directeur/bestuurder, directeur Personeel en Onderwijs en directeur Bedrijfsvoering.

Vervangingsregeling:

Wanneer de directeur/bestuurder langer dan twee weken afwezig zal zijn, wordt onderzocht of een extern persoon de vervanging op zich kan nemen. Tot die tijd wordt de directeur/bestuurder vervangen door een lid van het bovenschools management.

Wanneer er gebruik gemaakt gaat worden van externe vervanging dan wordt er op dat moment bepaald welke werkzaamheden door de externe vervanger worden verricht.

Binnen deze lijnorganisatie is er sprake van een aantal overlegsituaties:

1. Bovenschools management (MT) – overleg

Hierin hebben zitting de directeur/bestuurder, de directeur Bedrijfsvoering en directeur Personeel en Onderwijs. Het MT komt maandelijks bijeen.

Tijdens het MT – overleg wordt gesproken over het beleid van de vereniging.

2. Directieberaad

Hierin hebben zitting de directeur/bestuurder, de directeur Bedrijfsvoering, directeur Personeel en Onderwijs en de 11 directies van de afzonderlijke scholen.

Het overleg komt ongeveer dertienmaal per jaar bijeen. Tijdens dit overleg wordt gesproken over het beleid van de vereniging.

Dit speelt zich af binnen de volgende hoofdgebieden: Personeel, Onderwijs inhoudelijk, Kwaliteitszorg, Financiën, Organisatie en beheer.

Het overleg wordt aangestuurd door de directeur/bestuurder.

3. Werkoverleg

De directeuren plannen regelmatig werkoverleg met de medewerkers binnen een bepaalde portefeuille. Tijdens het werkoverleg worden specifieke zaken t.a.v. de portefeuille besproken.

4. Medewerkersoverleg (meet en greet)

Hierin hebben zitting alle medewerkers van het bestuurskantoor. Tijdens genoemd overleg kunnen algemene zaken aan de orde komen, zaken die voor een ieder van belang zijn. Verder is het overleg (bijeenkomst) ook bedoeld om de betrokkenheid tussen alle medewerkers in stand te houden of te vergroten. Het overleg wordt twee keer per jaar georganiseerd en staat onder leiding van de directeur/bestuurder.

5. Commissies

Binnen PCPO zijn verschillende commissies werkzaam waarin een aantal directeuren zitting heeft en waarin beleidsmatige onderwerpen voorbereid worden voor verdere bespreking in het MT-overleg en het directieberaad.

Toegankelijkheid van de instelling

Elk kind is welkom op onze scholen en wanneer de keuze gemaakt voor één van onze scholen dan zijn wij daar blij mee. Wij rekenen erop dat:

- de grondslag van de school gerespecteerd wordt;
- het kind een positieve bijdrage levert aan het groepsproces;
- het kind actief deelneemt aan alle lessen.

Elk kind is welkom op onze scholen, tenzij er zwaarwegende factoren zijn waardoor wij twijfelen of het kind wel die aandacht en zorg kan krijgen die het nodig heeft.

Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormt de grondslag voor de bekostiging. Eventueel kan door middel van een groeitelling aanvullende bekostiging worden toegekend als het aantal leerlingen van een school volgens daartoe vastgestelde normen (voor het totale bestuur) is toegenomen.

In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen op 1 oktober 2017 vergeleken met de leerlingaantallen in de jaren 2016, 2015 en 2014.

	1-10-2017	1-10-2016	1-10-2015	1-10-2014
De Hoeksteen	185	189	192	200
Het Kompas	319	349	375	394
Groen van Prinsterer	550	527	491	470
De Ark	296	287	292	283
Smitshoek	1.084	1092	1069	1103
De Klimop	64	70	78	81
De Wingerd	399	390	370	365
De Bongerd	221	228	237	242
De Fontein	288	271	247	233
De Vrijenburgschool	351	270	254	237
De Regenboog	301	376	375	402
	4.058	4.049	3.980	4.010

CBS De Klimop-Centrum is een dislocatie van CBS De Wingerd

ONDERWIJSKUNDIG EN KWALITEITSBELEID

Algemeen

PCPO zorgt voor onderwijs van minimaal voldoende kwaliteit, stuurt waar nodig op verbeteringen, stimuleert de onderwijsontwikkeling, creëert voorwaarden voor een professionele cultuur en zorgt voor een deugdelijk financieel beheer.

De kwaliteitszorg is professioneel van opzet en systematisch van uitvoering. De basis hiervan ligt besloten in de onderwijsvisie en het bestuursconcept, die verankerd zijn in het Strategisch Beleids Plan en de daarvan afgeleide beleidsdocumenten. Belangrijke pijlers in de visie zijn de levensbeschouwelijke identiteit, de onderwijskwaliteit en de kwaliteit van opvoeding en vorming.

Kwaliteitszorg

In 2017 is er opnieuw aandacht besteed aan scholing van directeuren en intern begeleiders m.b.t. het Opbrengstgericht Passend Onderwijs.

Diverse studiedagen voor directeuren en intern begeleiders ivm Opbrengstgericht Werken zijn georganiseerd. In 2017 zijn actieplannen uitgewerkt van het Strategisch Beleidsplan 2014-2018 en de actieplannen uit de schoolplannen 2015-2019.

In 2017 is het beleidsplan "Kwaliteitszorg" vernieuwd en vastgesteld. Vanuit dit plan zal de kwaliteit van PCPO wat strakker op de agenda worden geplaatst en de kwaliteitscyclus waar nodig zal worden verbeterd. Van iedere medewerker wordt kwaliteitsbewustzijn verwacht. In de uitwerking is beschreven wie eigenaar is van een bepaald instrument en op welke wijze de eigenaar en zijn leidinggevende hiermee om dient te gaan. PCPO is zich bewust dat ondersteuning van een specifieke functionaris toegevoegde waarde heeft. De ontstane vacature is ondertussen opengesteld met de intentie om tot afronding en benoeming over te gaan van een beleidsmedewerker Kwaliteit en Onderwijs met ingang van 1 augustus 2018 of eerder indien mogelijk.

Opbrengsten

In 2017 is er wederom op iedere school een behoorlijke slag gemaakt in de richting van Opbrengst Gericht Werken (OGW). Dit kan niet anders worden vormgegeven dan met enthousiaste inzet van mensen voor de klas. OGW vraagt namelijk nogal wat van mensen. Leidinggeven aan 25 kinderen, verdeeld over verschillende niveaugroepen met verschillende onderwijsbehoeften. Naar aanleiding van resultaten worden weer allerlei interventies gepleegd om gestelde doelen te bereiken, zowel op groeps- als op individueel niveau. Met behulp van de nieuwe tool FOCUS-PO wordt de databrij omgezet naar betekenisvolle informatie waarmee de didactische keuzes op team- en groepsniveau begrijpelijker en doeltreffender worden. PCPO is trots op een medewerkersbestand dat, gedreven door passie, deze doelen helder krijgt en nastreeft. De verschillende managementteams van de scholen hebben de teams in 2014 door middel van een actieplan OGW aangestuurd in dit proces.

Vanuit Kennisplein en door schoolspecifieke nascholing is geprobeerd een passend aanbod te doen, dat gericht is op de doelen vanuit het Strategisch Beleidsplan en leidt tot (nog) beter onderwijs aan de kinderen.

Een tweetal halfjaargesprekken per jaar over o.a. opbrengsten wordt door de directeur Personeel en Onderwijs gevoerd. Vanaf 1 augustus 2013 zijn managementcontracten tussen directeur en directeur/bestuurder ingevoerd.

De onderstaande scores op de CITO en IEP eindtoets 2017 zijn door de scholen behaald.

	CITO	IEP
CBS De Wingerd		81,7
CBS Klimop Rijsoord		84,1
CBS De Klimop		72,2
CBS De Fontein	535,4	
CBS De Bongerd		79,5
CBS Smitshoek		82,7
CBS Vrijenburg	534,6	
CBS De Ark		80,5
CBS Het Kompas		81,9
CBS Groen van	537,4	
CBS De Hoeksteen		78,9
CBS De Regenboog		92,6

Identiteit

In 2017 heeft het identiteitsberaad een groep medewerkers binnen PCPO- die betrokken is bij de implementatie van beleid m.b.t. identiteit o.a. de volgende activiteiten verricht: actualisatie identiteitswijzer, inventarisatie van activiteiten rondom identiteit op scholen, suggesties gegeven m.b.t. aanbod Kennisplein. Er zijn schoolkerkdiensten georganiseerd en kerst- en paasvieringen in diverse kerken gehouden. Daarnaast hebben scholen christelijke vieringen op een inspirerende wijze vormgegeven.

Samenwerkingsverband

PCPO is aangesloten bij het samenwerkingsverband Ridderkerk, Barendrecht, Albrandswaard (RIBA). Het SWV wil vooral investeren in de vergroting van de basisondersteuning. Scholen ontvangen 120 euro per leerling. IB-ers worden extra gefaciliteerd voor hun werkzaamheden t.b.v. Passend Onderwijs. Tevens worden een speciale voorziening voor hoogbegaafden De Raket en meer handen in de groep o.a. voor het vormgeven van lichte arrangementen vanuit deze middelen bekostigd.

Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

Digitalisering, individualisering en passend onderwijs blijven ontwikkelingen, waarmee rekening zal worden gehouden. PCPO blijft zich daarvoor ook steeds extern oriënteren om tijdig beleid te ontwikkelen en/of aan te passen. Op de politieke en maatschappelijke agenda staan Brede Scholen en Integrale Kindcentra. PCPO speelt hier op in door in de beleidsvisie een doorgaande leerlijn van 0-12 jarigen te willen realiseren.

Ondernemen binnen het onderwijs

PCPO stelt zich enerzijds op het standpunt, dat de kosten van het geven van goed onderwijs dient te passen binnen de bekostiging vanuit het Ministerie. Anderzijds is de samenwerking met gemeenten en bedrijfsleven van belang. Dit heeft er toe geleid, dat een aantal projecten succesvol konden worden ingezet en afgerond. Een goed voorbeeld hiervan is de organisatie van naschoolse workshops op CBS Smitshoek.

Horizontale verantwoording

Horizontale verantwoording is voor PCPO geen doel op zich, het is een middel om een gestructureerd debat over de onderwijskwaliteit te voeren met de belanghebbenden. De kern voor PCPO is "ruimte geven, verantwoording vragen en van elkaar leren". Daarin past dat onze scholen zelf meer verantwoording afleggen, middels hun eigen nieuwsbrieven, ouderavonden en de nieuwe sociale media.

Onderzoek

Er zijn geen werkzaamheden op het gebied van onderzoek uitgevoerd. In 2018 zullen er wel drie onderzoeken starten op het gebied van Integrale Kindcentra.

Internationalisering

Er zijn geen ontwikkelingen op het gebied van internationalisering geweest. PCPO heeft voor de nabije toekomst ook geen beleid hierop ontwikkeld.

Toekomstige ontwikkelingen onderwijs

Een grote toekomst wordt voorspeld voor adaptieve leeromgevingen. Binnen het onderwijs wordt er al veel gesproken over gepersonaliseerd leren, en in dat verlengde liggen ook de adaptieve leeromgevingen. Dit zijn digitale programma's waarin leerlingen altijd op hun eigen niveau werken. Hoe werkt dit? Een programma analyseert de scores van leerlingen en zorgt dat er altijd een volgende opdracht klaarstaat die nét iets moeilijker is. Zo is de ontwikkeling van de leerling perfect te volgen én is de instructie altijd op niveau.

Binnen PCPO zijn op dit gebied al de eerste stappen gezet door het werken met Snappet-tablets en het gebruiken van Chromebooks.

ONDERWIJSONDERSTEUNEND BELEID

ICT

Vanaf 2013 gebruiken 6 van onze 11 scholen Snappet. Met Snappet kunnen de leerlingen gepersonaliseerd leren met behulp van tablets bij o.a. rekenen, spelling, taal en begrijpend lezen. In 2017 is dit uitgebreid naar de groepen 8. Vanaf 2016 werken de scholen van PCPO in een Google omgeving en zijn er voor de leerlingen chromebooks aangeschaft. De aanwezige chromebooks worden gedeeld met verschillende groepen. In 2017 is het gebruik van chromebooks verder uitgebreid.

In 2017 zijn we middels een aanbesteding begonnen om alle Smartborden met beamer te vervangen voor touchscreens. Alle scholen hebben een I-coach welke leerkrachten ondersteund bij het gebruik van de aanwezige ICT middelen in het onderwijs en de directeur bij het maken van de juiste keuzes op dit gebied. De I-coaches op school werden hierbij weer ondersteund door een bovenschoolse ICT coach. Scholing van leerkrachten en I-coaches vindt jaarlijks plaats via ons Kennisplein en ICT netwerk.

Personeelsbestand

Het totaal aantal personeelsleden per 31 december 2017 met een vaste aanstelling bedroeg 320. Van dit aantal waren 263 personen aangesteld in de functie van leerkracht, de overige (57 personen) medewerkers zijn werkzaam als directie, intern begeleiders of onderwijsondersteunend personeel. Van dit aantal is 36 mannen (van wie 11 in deeltijdaanstelling) en 284 vrouwen (van wie 230 in deeltijdaanstelling).

Bij een vereniging met de grootte van PCPO vinden er door het jaar heen behoorlijk wat personele wisselingen plaats. Het personeelsbeleid is er op gericht de belangen van de vereniging aan de ene kant en de belangen van de individuele personeelsleden aan de andere kant op elkaar af te stemmen, zodat deze beide belangen het best tot hun recht komen.

PCPO geeft aandacht aan het personeelsbeleid, o.a. door het stimuleren van ontwikkeling en professionalisering middels Kennisplein.

Door de beperkte veranderingen in de omvang van de vereniging als de individuele scholen is er de laatste jaren geen sprake van gedwongen overplaatsingen of RDDF-plaatsingen. Voor de komende bestuursformatieplannen worden deze zaken ook niet verwacht.

Uitkeringen bij ontslag

Binnen PCPO is geen beleid inzake uitkeringen bij ontslag vastgesteld. In principe wordt hierbij als beleid gehanteerd, dat naast een vergoeding voor outplacement alleen de wettelijke verplichte transitievergoeding wordt uitbetaald.

Daarnaast is het personeelsbeleid van PCPO is gericht werkgelegenheidsbeleid en dat als het niet anders kan afscheid genomen wordt van medewerkers, dat daarbij de geldende regelgeving voor onderwijsinstellingen gevolgd wordt en het streven van PCPO is om te voorkomen, dat uitkeringen na ontslag ten laste van PCPO komen.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim wordt geregistreerd per schooljaar. Mede als gevolg van een aantal preventieve maatregelen is er een daling te signaleren in het kortdurende verzuim. De stijging van het totale verzuim is toe te schrijven aan het langdurig verzuim, vooral op het psycho-sociale vlak.

Schooljaar	Ziekteverzuim totaal	Kortdurend z.verzuim	Meldingsfrequentie
2014-2015	8,20%	7,27%	1,02
2015-2016	8,25%	6,75%	0,94
2016-2017	7,03%	5,69%	0,91

Opleiden in de School

Ook in 2017 is Opleiden in de School verder geïntensiveerd op de scholen. De interne coaches houden regelmatig intervisiebijeenkomsten met elkaar. Inmiddels hebben rond de 160 praktijkbegeleiders de cursus coaching afgerond. Tevens is de procedure m.b.t. accreditatie opleidingsscholen van Inholland afgerond.

Kennisplein/professionalisering

PCPO is een lerende organisatie. Op allerlei niveaus zijn medewerkers in beweging om hun bekwaamheid steeds verder te ontwikkelen en aan te scherpen.

De scholen kennen ieder hun eigen scholingsplannen, zowel op teamniveau als individueel.

Daarnaast wil PCPO als organisatie ook faciliterend zijn. Daartoe is het Kennisplein ontstaan, een ontmoetingsplaats waar interne kennis gedeeld kan worden en externe kennis aangeboden wordt.

Steeds vaker verzorgt een collega van PCPO één van de activiteiten. Een trend die we graag willen behouden. Ook in 2017 bestond Kennisplein uit 3 elementen: cursussen, netwerken en themabijeenkomsten.

Het aanbod van Kennisplein is voor het schooljaar 2016-2017 aan alle scholen digitaal aangeboden.

Met de extra middelen m.b.t. professionalisering directies worden gezamenlijke en individuele cursussen en trajecten ingekocht

Huisvestingsbeleid

MFA De Kruidentuin (CBS De Hoeksteen) is in maart 2017 opgeleverd. Het project uitbreiding en renovatie van CBS De Fontein is in november 2017 opgeleverd. Nieuwbouw voor CBS De Ark is aangevraagd.

Met de gemeente Barendrecht wordt overleg gevoerd m.b.t de dienstverleningsovereenkomsten die het onderhoud van de Multi Functionele Accommodaties (MFA) moeten gaan regelen. Tevens vindt met deze gemeente overleg plaats m.b.t. het klimaat binnen de MFA's. Het contract met Dyade is met een jaar verlengd.

Klachtenafhandeling

In 2017 is bij de vertrouwenspersoon van de vereniging 1 formele klacht ingediend die heeft geleid tot een klacht bij de landelijke klachtencommissie. Tevens is er buiten de vertrouwenspersoon om rechtstreeks bij de landelijke klachtencommissie een klacht ingediend. Een klacht is ongegrond verklaard en de andere klacht is gedeeltelijk gegrond verklaard. De aanbeveling van de commissie n.a.v. de gedeeltelijke gegrond verklaarde klacht is door PCPO overgenomen en met betrokkenen gecommuniceerd. De vertrouwenspersoon is verder betrokken geweest bij een drietal adviesaanvragen m.b.t. incidenten.

Risico's en onzekerheden

In 2017 is er onder begeleiding van Infinite Financieel een risicoanalyse uitgevoerd. Deze actualisatie heeft zich gefocust op financiële risico's met als resultaat een beredeneerd bedrag voor het weerstandsvermogen van de organisatie (buffervermogen). Bij de uitvoering van de risicoanalyse is gebruik gemaakt van een risicolijst. Deze is ingevuld door twee leden van het Algemeen Bestuur, de directeur/bestuurder en de twee bovenschoolse directeuren. Deze lijsten hebben gezamenlijk geleid tot een risico top 10 van PCPO. Aan deze top 10 heeft Financieel nog drie risico's toegevoegd vanuit de door hen uitgevoerde documentenstudie.

De volgende risico's zijn daarbij benoemd (de volgorde is willekeuring en impliceert geen rangorde):

- Het ziekteverzuim ligt boven het landelijk gemiddelde.
- Er ontstaan moeilijk vervulbare vacatures.
- Diefstal of verlies van privacygevoelige informatie wordt niet tijdig gemeld.
- Vertrouwelijke digitale informatie komt in verkeerde handen terecht.
- Leerkrachten blijken niet op hun taak berekend.
- Het binnenklimaat voor de scholen voldoet niet aan de normen.
- De cyclus van functioneren en beoordelen is niet effectief.
- Protocollen zijn niet bekend bij de medewerkers.
- Scholen maken de doelen uit de ondersteuningsplannen richting zorgleerlingen niet waar.
- De onderwijsresultaten blijken lager dan de streefwaarden van de scholen.
- Het ontbreken van herleidbare samenhang tussen de verschillende documenten.
- Het stoppen met het hanteren van een voorziening groot onderhoud (stelselwijziging 2016).
- Het beperkt aanwezig zijn van meerjarenliquiditeits- en investeringsbegrotingen.

Als sluitstuk van het proces zijn de bovenstaande risico's gekwantificeerd en afgezet tegen het aanwezige vermogen, dat voldoende bleek te zijn. Daarnaast worden er in 2018 een aantal beheersmaatregelen genomen en verbetertrajecten gestart.

In het bestuursformatieplan 2011-2012 is door een nieuwe interne berekeningswijze van de formatiebudgetten een eerste aanzet gegeven om de bovengenoemde risico's het hoofd te kunnen bieden. Dit heeft geresulteerd in een grotere groepsgrootte en de bezuinigingen zijn gerealiseerd door natuurlijk verloop. Momenteel vindt de uitrol plaats van het bestuursformatieplan 2018-2019. In dit plan zijn voorlopig geen wijzigingen doorgevoerd in de gehanteerde normen, omdat het op dit moment nog niet duidelijk is hoe de toegezegde middelen voor werkdrukvermindering zullen worden toegekend.

VERSLAG ALGEMEEN TOEZICHTHOUDEND BESTUUR

Het algemeen toezichthoudend bestuur bestaat uit 5 leden. In het algemeen bestuur hebben leden zitting die bestuurlijke deskundigheid hebben en die de 'omgeving' van de school vertegenwoordigen. In onderstaand overzicht de leden van het toezichthouden bestuur in 2017 met daarbij aangegeven hun functies en nevenfuncties.

Naam	Functie	Nevenfuncties
Aad Boonstra <i>voorzitter</i>	Directeur eigenaar Boonstra Financieel Management & Control B.V.	Lid Algemene Kerkenraad Protestantse Gemeente Barendrecht. Lid wijkkerkenraad Protestantse Gemeente Carnisselande.
Janny Brummelink-Bleijenberg <i>secretaris</i>	n.v.t.	n.v.t.
Arjan van Wingerden <i>penningmeester</i>	Informatiemanagement Business Partner bij BAM Infra Nederland	Bestuurslid bij Stichting Ketenstandaard Bouw & Installatie. Lid Cie. van Beheer GKV Ridderkerk. Lid Cie. Bestuurlijke Zaken GKV Ridderkerk. Jeugdtrainer VV Rijsoord
Hanneke van Noort- van der Weerd <i>bestuurslid</i>	Adviseur Sociaal Domein	n.v.t.
Geert-bram Steijn <i>bestuurslid</i>	BNG Bank Business Analist / Product Owner Data Information Management	Bestuurslid Ondersteuningsplanraad SWV RiBA. Voorzitter Rijvereniging Barendrecht. Keeperstrainer bij BVV Barendrecht JO13, JO11, JO09.
Ad Dogger	Directeur-bestuurder PCPO	Voorzitter SWV PO RiBA. Voorzitter Stichting Cascade / Cultureel Centrum Hendrik Ido Ambacht.

Het bestuur kwam in 2017 zeven keer bijeen in een bestuursvergadering. De volgende beleidsstukken zijn door het bestuur vastgesteld:

- Bestuursverslag 2016
- Jaarrekening 2016
- (Meerjaren)begroting 2018-2020
- Liquiditeitsbegroting 2017
- Risico-analyse
- Keuze accountant

Intern toezicht als werkgever

In 2017 heeft een afvaardiging van het algemeen bestuur een functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder gevoerd.

Jaarlijkse evaluatie intern toezichthouders

In januari 2017 heeft de jaarlijkse reflexiemiddag plaatsgevonden.

Schoolbezoeken

In 2017 is een tweetal scholen bezocht nl. CBS De Regenboog en CBS De Hoeksteen.

Overleg GMR

In 2017 heeft twee keer overleg plaatsgevonden met een afvaardiging van de GMR.

Code Goed Bestuur

Het bestuur handelt volgens de 'code goed bestuur' in het Primair Onderwijs. De interne toezichthouders houden toezicht middels een intern toezichtskader. Volgens planning wordt jaarlijks invulling gegeven aan onderdelen van de code. Een onderdeel van een vergadering is specifiek gewijd aan de 'code goed bestuur'.

Vergoedingsregeling

De voorzitter ontvangt per jaar als vrijwilligersvergoeding € 1500,- . De secretaris en penningmeester ontvangen € 1250,- en de overige leden € 1000 per jaar.

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Het interne risicobeheersingssysteem van PCPO bestaat uit:

- De planning- en controlcyclus: elke vier jaar wordt een strategische beleidsplan opgesteld. Vanuit dit plan wordt per jaar een plan gemaakt en daaraan gekoppeld een financiële vertaling in de vorm van een exploitatie-, liquiditeits- en investeringsbegroting. Periodiek wordt hierover gerapporteerd.
- Budgetafspraken met de directeuren van de scholen. Onder- en overschrijdingen worden in een volgend boekjaar verwerkt in de budgetten. Periodiek zijn er gesprekken tussen de directeuren van de scholen en de directeur Bedrijfsvoering. De financiële performance maakt tevens deel uit van de onderwerpen in de gesprekken tussen de directeuren en de directeur/bestuurder.
- Het bestuursformatieplan. Naast de financiële begroting op kalenderjaar wordt voor elk schooljaar een plan opgesteld voor de personele formatie op verenigings- en schoolniveau. Elke school krijgt in mei op basis van vooraf met de GMR afgesproken kengetallen een normformatie toegekend voor het komend schooljaar. Uitbreiding van deze formatie is alleen mogelijk na goedkeuring en toestemming van het bovenschools management.
- De halfjaargesprekken. Gedurende het schooljaar worden door de directeur Personeel en Onderwijs gesprekken gevoerd met de MT's van de scholen met als onderwerp het onderwijsinhoudelijk beleid en de resultaten daarvan.
- De managementcontracten. Een maal per jaar voert de directeur/bestuurder een gesprek met de directie van de school over alle aspecten van het integraal leiderschap van de directeuren. Onderwerpen zijn o.a. kwaliteit van onderwijs, resultaten van het leerlingvolgsysteem, CITO-resultaten en rapporten van de inspectie van Onderwijs.
- De Marap. In november van enig jaar legt de directeur/bestuurder verantwoording af aan het algemeen bestuur door een rapportage op basis van het INK-model. Er wordt verslag gedaan van alle resultaten zoals vastgelegd in de managementcontracten.
- Het treasurystatuut. Het beleggingsbeleid gebeurt binnen de kaders van het uniforme treasurystatuut van de Besturenraad. Dit statuut is in 2017 vernieuwd en in de vergadering van het AB in februari 2018 vastgesteld.
- De opgestelde AO/IC. Bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de door het Algemeen bestuur goedgekeurde handboek Administratieve Organisatie/Interne Controle.

Rapportage toezichthoudend orgaan

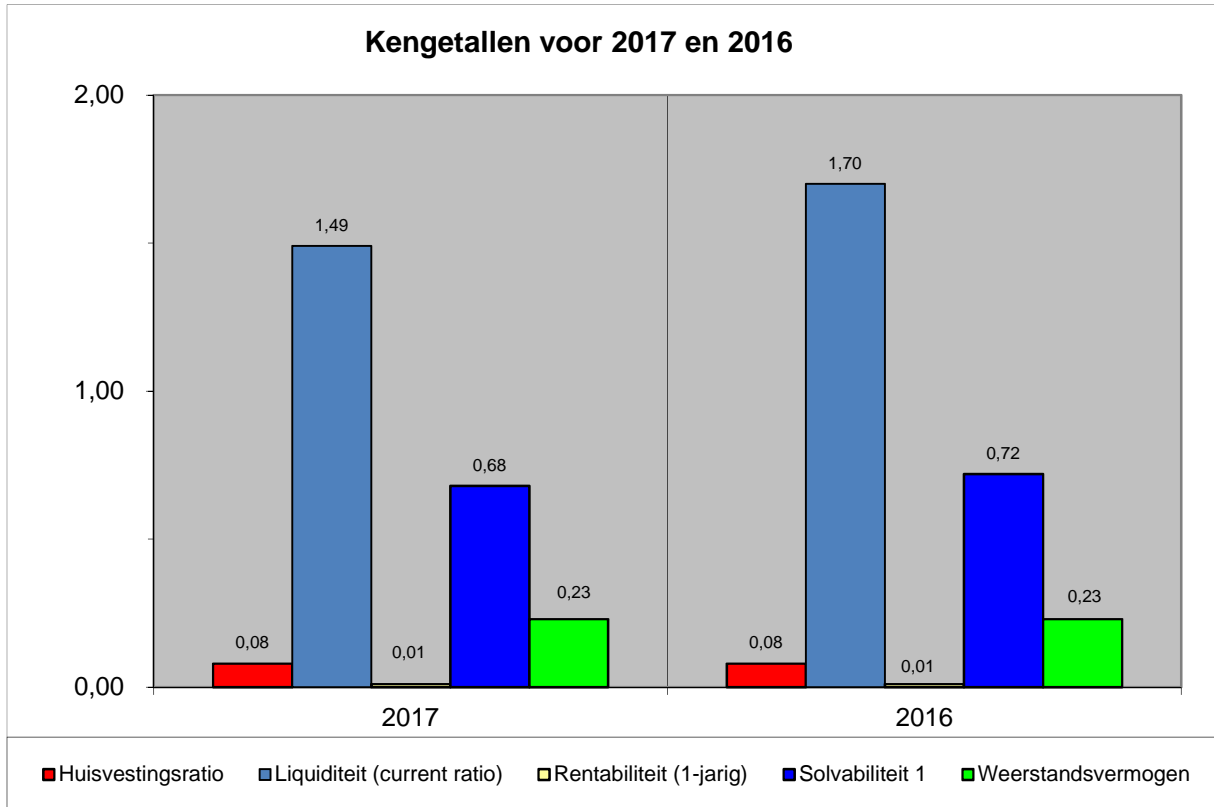
De directeur/bestuurder legt samen met de directeur Bedrijfsvoering verantwoording af aan de leden van het Algemeen Bestuur, die belast zijn met het toezicht. Gelet op het bovenstaande zijn zij van oordeel, dat de systemen van risicobeheersing en interne controle een voldoende mate van zekerheid geven over de financiële verslagleggingsrisico's en dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat. Naast de rol van toezichthouder voorziet het Algemeen Bestuur de directeur/bestuurder gevraagd en ongevraagd van adviezen op het gebied van personeel, financiën en onderwijsinhoudelijke zaken.

KENGETALLEN

Met betrekking tot de huisvestingsratio, liquiditeit, rentabiliteit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen vermelden wij onderstaande kengetallen:

Kengetal	2017	2016	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,08	0,08	groter dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	1,49	1,70	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	0,01	0,01	lager dan -0,10
Kapitalisatiefactor	0,32	0,30	bovengrens 0,35-0,60
Solvabiliteit	0,68	0,72	kleiner dan 0,30
Weerstandsvermogen	0,23	0,23	kleiner dan 0,05

Hierna vindt u omschrijving van de kengetallen inclusief berekening.

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Definitie: Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Huisvestingslasten	1.458.095		1.457.145	
- Afschrijvingen gebouwen en terreinen	54.350		52.130	
Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen	1.512.445		1.509.275	
- Totale lasten	19.713.586		18.818.759	
- Financiële lasten	6.639		5.213	
Som totale lasten en financiële lasten	19.720.225		18.823.972	
Kengetal:	0,08		0,08	

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 0,10.

De huisvestingsratio is voor 2017 lager dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de huisvestingsratio gelijk gebleven.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, kortlopende effecten, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Liquide middelen	1.532.148		1.058.495	
- Vorderingen	1.609.852		1.777.516	
Vlottende activa	3.142.000		2.836.011	
Kortlopende schulden	2.113.225		1.670.082	
Kengetal:	1,49		1,70	

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,75.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 1,49 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan crediteuren, nog te betalen posten en de overlopende passiva.

De vereniging heeft op 31 december 2017 de beschikking over € 1.532.148 aan liquide middelen en heeft daarnaast € 1.609.852 openstaan aan nog te ontvangen bedragen.

Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 2.113.225.

De liquiditeit is voor 2017 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de liquiditeitspositie gedaald.

In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en de totale baten.

Definitie: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
Resultaat		126.294		163.775
- Totaal baten	19.845.819		18.983.377	
- Financiële baten	700		4.370	
Som totaal baten inclusief financiële baten		19.846.519		18.987.747
Kengetal 1-jarig:		0,01		0,01

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde lager dan -0,10.

De rentabiliteit geeft aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat.

De vereniging heeft met de totale baten, te weten € 19.846.519, een resultaat behaald van € 126.294. Dit houdt in dat 0,01 deel van de baten wordt omgezet in het uiteindelijke resultaat, ofwel van elke euro die wordt ontvangen, wordt € 0,01 behouden en wordt € 0,99 besteed.

De rentabiliteit is voor 2017 hoger dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de rentabiliteitspositie gelijk gebleven.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie inclusief voorzieningen: Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	4.509.637		4.383.343	
- Voorzieningen	253.776		241.345	
Som eigen vermogen en voorzieningen		4.763.413		4.624.688
Totaal vermogen		6.984.358		6.422.240
Kengetal:		0,68		0,72

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,30.

Deze definitie van de solvabiliteit geeft aan dat 68% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 32% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteit is voor 2017 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de solvabiliteitspositie gedaald.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorzien tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie inclusief materiële vaste activa: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		4.509.637		4.383.343
- Totaal baten	19.845.819		18.983.377	
- Financiële baten	700		4.370	
Som totaal baten inclusief financiële baten		19.846.519		18.987.747
Kengetal:		0,23		0,23

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2017 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is het weerstandsvermogen gelijk gebleven.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft een indicatie hoe rijk een schoolbestuur is; dit om te signaleren of onderwijsorganisaties misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken.

Definitie: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Balans totaal	6.984.358		6.422.240	
- Materiële vaste activa gebouwen en terreinen	705.163		730.104	
Verschil balans totaal en materiële vaste activa gebouwen en terreinen		6.279.195		5.692.136
- Totaal baten	19.845.819		18.983.377	
- Financiële baten	700		4.370	
Som totaal baten inclusief financiële baten		19.846.519		18.987.747
Kengetal:		0,32		0,30

FINANCIËEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2017 in vergelijking met 31 december 2016. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2017	31-12-2016	Passiva	31-12-2017	31-12-2016
Materiële vaste activa	3.639.425	3.401.746	Eigen vermogen	4.509.637	4.383.343
Financiële vaste activa	202.933	184.483	Voorzieningen	253.776	241.345
Vorderingen	1.609.852	1.777.516	Langlopende schulden	107.720	127.470
Liquide middelen	1.532.148	1.058.495	Kortlopende schulden	2.113.225	1.670.082
Totaal activa	6.984.358	6.422.240	Totaal passiva	6.984.358	6.422.240

Toelichting op de activa zijde van de balans:

Materiële vaste activa

De waarde van de materiële vaste activa is in 2017 met € 237.679 toegenomen. De investeringen bedroegen € 855.567. Van dat bedrag is € 192.051 geïnvesteerd in ICT. Daarnaast is met name geïnvesteerd in OLP en meubilair (€ 384.136). De totale afschrijvingslasten bedroegen € 617.943. Aangezien de investeringen hoger waren dan de afschrijvingslasten is de waarde van de materiële vaste activa toegenomen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaat voor het grootste gedeelte uit betaalde waarborgsommen voor ICT devices (tablets). Daarnaast is er een waarborgsom betaald voor het bestuursbureau.

Vorderingen

De totale omvang van de vorderingen is in 2017 met € 167.664 afgenomen. De belangrijkste vordering is de vordering op het ministerie i.v.m. het betaallitme van de personele bekostiging en prestatiebox. In periode augustus - december wordt minder dan 5/12 van de jaarsubsidie ontvangen, waardoor er op 31 december sprake is van een vordering. Deze vordering loopt in de periode januari - juli terug naar € 0.

De lagere omvang van de vordering wordt daarnaast veroorzaakt door een lagere vordering op het vervangingsfonds dan per 31 december 2016.

Liquide middelen

De omvang van de liquide middelen is in 2017 met € 473.653 toegenomen. Dit wordt mede veroorzaakt door een afname van de vorderingen en een toename van de hoogte van de kortlopende schulden. Een nadere toelichting op de ontwikkeling van de liquide middelen is te vinden in het kasstroomoverzicht.

Toelichting op de passiva zijde van de balans:

Eigen vermogen

Het positieve exploitatieresultaat van 2017 is aan het eigen vermogen toegevoegd. Het totale eigen vermogen is hierdoor met € 126.294 toegenomen. Dit positieve resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve. Deze bedraagt op 31 december 2017 € 1.379.010. Naast de algemene reserve is er een private reserve, de hoogte hiervan bedraagt per 31 december 2017 € 3.130.627.

Voorzieningen

De jubileumvoorziening is bedoeld ter dekking van de jubileumgratificaties bij een 25- en een 40-jarig ambtsjubileum. In 2017 waren er voor 4 medewerkers een ambtjubileum, de hoogte van de bijbehorende onttrekking uit de voorziening was € 8.698 . Aan de voorziening is in 2017 een bedrag ad € 4.129 toegevoegd ten behoeve van toekomstige gratificaties. De voorziening bedraagt per 31 december 2016 € 236.776

Langlopende schulden

Dit bestaat geheel uit een vooruitontvangen investeringssubsidie voor 1e inrichting van de gemeente
Deze subsidie valt de komende jaren vrij ten gunste van de exploitatie.

Kortlopende schulden

De omvang van de kortlopende schulden is met € 443.143 toegenomen ten opzichte van 31 december 2016. De belangrijkste schulden zijn de af te dragen loonheffing en pensioenpremies en het nog te betalen vakantiegeld. Deze schulden worden eind januari en eind mei betaald.

De hogere kortlopende schulden worden met name veroorzaakt door een te betalen afrekening van de vervangerspool, een malus en een te betalen transitievergoeding.

Een andere verklaring is een hoger crediteurensaldo per 31 december 2017. De facturen zijn begin 2018 allemaal voldaan.

Analyse resultaat

De begroting van 2017 liet een positief resultaat zien van € 97.575. Uiteindelijk resulteert een positief resultaat in boekjaar 2017 van € 126.294: een verschil van €28.719 met de begroting. Het positief resultaat over het boekjaar 2016 bedroeg € 163.775. In de navolgende paragraaf treft u een vergelijking aan en een specificatie van de belangrijkste verschillen.

Analyse realisatie 2017 versus realisatie 2016 en realisatie 2017 versus begroting 2017

Onderstaand is een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2017 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2016.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil	Realisatie 2016	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	19.379.856	18.552.532	827.324	18.394.436	985.420
Overige overheidsbijdragen	96.840	30.818	66.022	92.423	4.417
Overige baten	369.123	302.650	66.473	496.518	-127.395
Totaal baten	19.845.819	18.886.000	959.819	18.983.377	862.442
Lasten					
Personele lasten	16.026.384	15.426.647	599.737	15.355.930	670.454
Afschrijvingen	617.944	568.985	48.959	574.803	43.141
Huisvestingslasten	1.458.095	1.433.498	24.597	1.457.145	950
Overige lasten	1.611.163	1.361.325	249.838	1.430.881	180.282
Totaal lasten	19.713.586	18.790.455	923.131	18.818.759	894.827
Saldo baten en lasten	132.233	95.545	36.688	164.618	-32.385
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	700	6.500	-5.800	4.370	-3.670
Financiële lasten	6.639	4.470	2.169	5.213	1.426
Totaal financiële baten en lasten	-5.939	2.030	-7.969	-843	-5.096
Totaal resultaat	126.294	97.575	28.719	163.775	-37.481

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Het resultaat is ten opzichte van 2016 gedaald met € 37.481. De belangrijkste oorzaken van deze daling zijn:

De rijksbijdragen zijn gestegen door verhoging van de subsidie met terugwerkende kracht naar schooljaar 2016-2017	1.038.000
In 2016 is er een eenmalige teruggave van de WGA premie ontvangen van de belastingdienst	-48.500
Afschrijvingskosten zijn hoger door toename van met name ICT activa	-43.000
Hogere personele lasten door met name hogere pensioenpremie van 2,7%	-413.000
Hogere inhuur / transitievergoedingen personeel	-257.000
In 2016 is er een voorziening voor de waarborgsom van tablets vrijgevallen	-61.350

Totaal resultaat

Het gerealiseerde resultaat 2017 wijkt af van het begrote resultaat over 2017. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn:

Hogere rijksbijdragen door hogere vaststelling DUO 2016-2017 en 2017-2018	608.500
Personele / materiele groei DUO	180.500
Ontvangen subsidies van de gemeente	60.000
Hogere opbrengst medegebruik	35.000
Verlofsubsidie DUO	37.887
Hogere loonkosten (pensioenpremie stijging 2,7%, externe inhuur)	-600.000
Hogere afschrijvingskosten door met name investeringen in ICT	-49.000
Hoger verbruik leermiddelen	-85.000

Investerings en financieringsbeleid

De vereniging heeft als uitgangspunt dat de investeringen waarvoor geen bijdragen van derden worden ontvangen, zoveel mogelijk met eigen middelen worden gefinancierd. Gezien de liquide positie van de vereniging is er ook geen reden voor het aantrekken van vreemd vermogen. De investeringen van 2017 zijn dan ook met eigen middelen gefinancierd. De liquiditeit van de vereniging zal de komende jaren van voldoende omvang zijn om alles met eigen middelen te kunnen financieren

Treasuryverslag

De Vereniging hanteert een eigen treasurystatuut dat mede gebaseerd is op de uitgangspunten van Verus. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De Vereniging heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen. De tegoeden op deze rekening zijn direct opeisbaar.

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de vereniging. Hiermee willen we een beeld geven over de continuïteit van de vereniging.

Kengetallen

	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Aantal leerlingen per 1 oktober	4.049	4.058	4.029	3.968	3.953
Personele bezetting in fte per 31 december					
Bestuur / Management	20	19	19	19	18
Personeel primair proces	218	205	203	193	191
Ondersteunend personeel	23	26	23	20	20
Totale personele bezetting	261	250	245	232	229

Toelichting op de kengetallen

Vanaf de teldatum 1 oktober 2016 wordt voor PCPO een gestage daling van het aantal leerlingen verwacht. Deze daling is gebaseerd op de gemeentelijke prognose en de inschatting door de scholen. De prognose van het aantal FTE is in de toekomst aangepast op de verwachte daling van het aantal leerlingen.

Balans

Activa	Realisatie 31-12-2016	Realisatie 31-12-2017	Prognose 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020
Materiële vaste activa	3.401.746	3.639.425	3.638.723	3.616.021	3.672.052
Financiële vaste activa	184.483	202.933	202.933	202.933	202.933
Totaal vaste activa	3.586.229	3.842.358	3.841.656	3.818.954	3.874.985
Vorderingen	1.777.516	1.609.852	1.609.852	1.609.852	1.609.852
Liquide middelen	1.058.495	1.532.148	1.622.757	1.734.373	1.764.979
Totaal vlottende activa	2.836.011	3.142.000	3.232.609	3.344.225	3.374.831
Totaal activa	6.422.240	6.984.358	7.074.265	7.163.179	7.249.816

Passiva	Realisatie 31-12-2016	Realisatie 31-12-2017	Prognose 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020
Algemene reserve	1.253.797	1.380.091	1.484.664	1.586.889	1.686.719
Bestemmingsreserves	3.129.546	3.129.546	3.129.546	3.129.546	3.129.546
Eigen vermogen	4.383.343	4.509.637	4.614.210	4.716.435	4.816.265
Voorzieningen	241.345	253.776	253.776	253.776	253.776
Langlopende schulden	127.470	107.720	93.054	79.743	66.550
Kortlopende schulden	1.670.082	2.113.225	2.113.225	2.113.225	2.113.225
Totaal passiva	6.422.240	6.984.358	7.074.265	7.163.179	7.249.816

Toelichting op de balans

Er is door PCPO gekozen om de verhouding tussen het eigen vermogen en de liquiditeitspositie op minimaal het niveau van ultimo 2013 te handhaven en waar mogelijk te verbeteren.

De omvang van de balans zal de komende jaren licht toenemen. Voor alle jaren is een postief resultaat begroot, waardoor het eigen vermogen zal toenemen.

De omvang van de vorderingen en kortlopende schulden is op hetzelfde niveau begroot als de omvang op 31 december 2017. De balans is een momentopname, waardoor de omvang van de kortlopende schulden zeer lastig te voorspellen is. De liquide middelen zijn als sluitpost berekend.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Baten					
Aantal leerlingen	4.049	4.058	4.029	3.968	3.953
Rijksbijdragen OCenW	18.394.436	19.379.856	19.425.963	19.316.519	19.236.525
Overige overheidsbijdragen	92.423	96.840	23.714	23.714	23.714
Overige baten	496.518	369.123	152.750	152.750	152.750
Totaal baten	18.983.377	19.845.819	19.602.427	19.492.983	19.412.989
Lasten					
Personeelslasten	15.355.930	16.026.384	16.056.359	15.896.566	15.865.289
Afschrijvingen	574.803	617.944	625.185	625.185	625.185
Huisvestingslasten	1.457.145	1.458.095	1.411.723	1.464.419	1.418.033
Overige lasten	1.430.881	1.611.163	1.405.561	1.405.562	1.405.562
Totaal lasten	18.818.759	19.713.586	19.498.828	19.391.732	19.314.069
Saldo baten en lasten	164.618	132.233	103.599	101.251	98.920
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	4.370	700	3.000	3.000	3.000
Financiële lasten	5.213	6.639	2.026	2.026	2.090
Totaal financiële baten en lasten	-843	-5.939	974	974	910
Totaal resultaat	163.775	126.294	104.573	102.225	99.830

Toelichting op de staat van baten en lasten

De begrote rijksbijdragen zijn gebaseerd op de bij de kengetallen opgenomen leerlingaantallen. Er is rekening gehouden met de jaarlijkse aanpassing van de ggl. Er is geen rekening gehouden met mogelijke verhogingen van de rijksbijdragen of nieuwe aanvullende rijksbijdragen.

De overige baten bestaan uit overlijfgelden, opbrengsten huur en medegebruiken en overige opbrengsten

De formatieve inzet is begroot op basis van de verwachte leerlingprognose. Er is rekening gehouden met de jaarlijkse periodiek voor de medewerkers waar dat nog mogelijk is. De huisvestingslasten en de overige instellingslasten zijn begroot op ongeveer het niveau van de realisatie 2017.

De financiële baten en lasten zijn op ongeveer hetzelfde niveau begroot als 2017.

JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

En vergelijkende cijfers 2016. - na verwerking resultaatbestemming -

		<u>31-12-2017</u>		<u>31-12-2016</u>	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	3.639.425		3.401.746	
1.1.3	Financiële vaste activa	202.933		184.483	
	<i>Totaal vaste activa</i>		<u>3.842.358</u>		<u>3.586.229</u>
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	1.609.852		1.777.516	
1.2.4	Liquide middelen	1.532.148		1.058.495	
	<i>Totaal vlottende activa</i>		<u>3.142.000</u>		<u>2.836.011</u>
	TOTAAL ACTIVA		<u>6.984.358</u>		<u>6.422.240</u>
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	4.509.637		4.383.343	
2.2	Voorzieningen	253.776		241.345	
2.3	Langlopende schulden	107.720		127.470	
2.4	Kortlopende schulden	2.113.225		1.670.082	
	TOTAAL PASSIVA		<u>6.984.358</u>		<u>6.422.240</u>

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017
En vergelijkende cijfers 2016

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	19.379.856		18.552.532		18.394.436	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	96.840		30.818		92.423	
3.5 Overige baten	369.123		302.650		496.518	
<i>Totaal baten</i>		<i>19.845.819</i>		<i>18.886.000</i>		<i>18.983.377</i>
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	16.026.384		15.426.647		15.355.930	
4.2 Afschrijvingen	617.944		568.985		574.803	
4.3 Huisvestingslasten	1.458.095		1.433.498		1.457.145	
4.4 Overige lasten	1.611.163		1.361.325		1.430.881	
<i>Totaal lasten</i>		<i>19.713.586</i>		<i>18.790.455</i>		<i>18.818.759</i>
<i>Saldo baten en lasten</i>		<i>132.233</i>		<i>95.545</i>		<i>164.618</i>
6 Financiële baten en lasten						
6.1 Financiële baten	700		6.500		4.370	
6.2 Financiële lasten	6.639		4.470		5.213	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		<i>-5.939</i>		<i>2.030</i>		<i>-843</i>
Resultaat		126.294		97.575		163.775

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2017
En vergelijkende cijfers 2016

Ref.	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		132.233		164.618
<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>				
- Afschrijvingen	4.2	617.888		574.803
- Mutaties voorzieningen	2.2	12.431		-70.608
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat		630.319		504.195
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>				
- Vorderingen	1.2.2	167.664		-405.462
- Kortlopende schulden	2.4	443.143		-94.024
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal		610.807		-499.486
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		1.373.359		169.327
Ontvangen interest	6.1.1	700		4.370
Betaalde interest	6.2.1	6.639		5.213
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		1.367.420		168.484
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-855.567		-808.140
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1.1.2	-		15.680
Overige investeringen in financiële vaste activa	1.1.3	-18.450		-45.000
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-874.017		-837.460
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden	2.3	-19.750		-39.063
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-19.750		-39.063
Kasstroom uit overige balansmutaties				
Mutatie liquide middelen	1.2.4	473.653		-708.039
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
		2017		2016
		€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		1.058.495		1.766.534
Mutatie boekjaar liquide middelen		473.653		-708.039
Stand liquide middelen per 31-12		1.532.148		1.058.495

TOELICHTING BEHORENDE TOT DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2017

ALGEMEEN

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo). Op basis van de Rjo worden Titel 9 Boek 2 BTW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen en aanvullingen in de Rjo).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verder grondslagen.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de vereniging zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden alleen verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie de vereniging zullen toevloeien.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Voorzieningen.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de stichting en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaan. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep. In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd.

In de geconsolideerde jaarrekening is opgenomen:

- Stichting tot Steun van de Vereniging Protestants-Christelijk Primair Onderwijs in Barendrecht en Ridderkerk

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, schulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen, liquide middelen, vorderingen en schulden.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opnamen verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen, ontvangen investeringssubsidies en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Inventaris kantoor: bureau's;kasten	240	5	500
Inventaris kantoor: stoelen	120	10	500
Inventaris school: docentensets; schoolborden	240	5	500
Inventaris school: leerlingsets	180	7	500
Inventaris school: garderobe	360	3	500
Apparatuur: kopieermachine, audio/video, TV	60	20	500
Apparatuur ICT: servers, printers	48	25	500
Apparatuur ICT: netwerk	120	10	500
Apparatuur ICT: computers	48	25	500
Leermiddelen	96	13	500

Gebouwen

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen worden rechtstreeks verantwoord in de staat van baten en lasten.

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten waarborgsommen en worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde.

Vlottende activa

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen is op basis van nominale waarde aangezien deze vaak een geringe doorlooptijd hebben.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves.
Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voor het contant maken van de waarde van de voorziening wordt gerekend met een rekenrente welke voor eind 2017 wordt bepaald. De berekening is als volgt:
Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) +/- Inflatie (bron: CBS).

Voor 2017 wordt er gerekend met een rekenrente van 0,70%. Waarbij de waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 2,00% en de uitgangswaarde voor de inflatie 1,30% is.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde van de voor de afwikkeling van de voorziening naar verwachting noodzakelijke uitgaven.

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waardingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de bestemde reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Vereniging de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vereniging.

Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op de balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (cao en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Nederlandse pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Indien op basis van de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot een bedrijfstakpensioenregeling per balansdatum een verplichting bestaat, wordt een voorziening gevormd als het waarschijnlijk is dat de aanwending van een maatregelenpakket, dat nodig is voor het herstel van de per balansdatum bestaande dekkinggraad, zal leiden tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat.

Indien sprake is van aanpassingen van de per balansdatum opgebouwde aanspraken die voortvloeien uit toekomstige salarisverhogingen die per balansdatum reeds zijn toegezegd en die voor rekening van de vereniging komen wordt hiervoor een voorziening gevormd.

Ontslagvergoedingen

Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de vereniging zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van een of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De vereniging heeft zich aantoonbaar verbonden tot het doen van ontslaguitkeringen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan door de vereniging redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden. In het plan / de regeling zijn de betrokken locaties, alsmede de functie en het geschatte aantal van de werknemers die zullen worden ontslagen, de ontslaguitkering voor iedere functie (groep) en de periode die gemoeid is met de uitvoering van het plan benoemd. Ten aanzien van de ontslaguitkeringen bij vrijwillig ontslag worden de verplichtingen en de last berekend op basis van het aantal personeelsleden dat naar verwachting op het aanbod zal ingaan.

De ontslaguitkeringen die over meer dan 12 maanden na balansdatum betaalbaar worden gesteld worden tegen contante waarde gewaardeerd. De disconteringsvoet betreft de marktrente (effectief rendement) van hoogwaardige ondernemingsobligaties op balansdatum.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen

De vereniging is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2 Materiële vaste activa	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€
Stand per 01-01-2017				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.008.098	6.552.906	2.348.121	9.909.125
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	277.994	4.417.413	1.811.971	6.507.379
Materiële vaste activa per 01-01-2017	730.104	2.135.492	536.150	3.401.746
Verloop gedurende 2017				
Investerings	29.410	704.281	121.877	855.567
Desinvesteringen	-	-	-	-
Afschrijvingen	54.350	420.703	142.836	617.889
Afschrijvingen op desinvesteringen	-	-	-	-
Mutatie gedurende 2017	24.941-	283.578	20.959-	237.678
Stand per 31-12-2017				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.037.508	7.257.186	2.469.998	10.764.692
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	332.345	4.838.116	1.954.807	7.125.268
Materiële vaste activa per 31-12-2017	705.164	2.419.070	515.191	3.639.425

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

1.1.3	Financiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2017	Investe- ringen 2017	Desinves- teringen 2017	Waarde- verandering 2017	Resultaat 2017	Boek- waarde 31-12-2017
		€	€	€	€	€	€
1.1.3.8	Overige vorderingen *	184.483	30.300	11.850	-	-	202.933
	Totaal Financiële vaste activa	184.483	30.300	11.850	-	-	202.933

* betaalde waarborgsom tablets

1.2 Vlottende activa

1.2.2	Vorderingen	31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
1.2.2.1	Debiteuren	-		2.299	
1.2.2.2	OCW	932.564		972.254	
1.2.2.3	Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	420.085		236.369	
1.2.2.10	Overige vorderingen	78.270		76.871	
	<i>Subtotaal vorderingen</i>		1.430.919		1.287.793
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	130.513		160.980	
1.2.2.14	Te ontvangen interest	700		4.262	
1.2.2.15	Overige overlopende activa	47.720		324.482	
	<i>Overlopende activa</i>		178.933		489.724
	Totaal Vorderingen		1.609.852		1.777.517

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.4	Liquide middelen	31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen	220		138	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	1.531.928		1.058.357	
	Totaal liquide middelen		1.532.148		1.058.495

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen	Stand per 01-01-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
2.1.1 Groepsvermogen				
2.1.1.1 Algemene reserve	1.253.797	126.294	-	1.380.091
2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)	3.129.546	-	-	3.129.546
2.1.1 Totaal Groepsvermogen	4.383.343	126.294	-	4.509.637
Totaal Eigen vermogen	4.383.343	126.294	-	4.509.637

2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)	Stand per 01-01-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
2.1.1.3.1 Algemene reserve privaot	3.129.546	-	-	3.129.546
Totaal bestemmingsreserves privaot	3.129.546	-	-	3.129.546

2.2 Voorzieningen	Stand per 01-01-2017	Dotatie 2017	Ontrekking 2017	Vrijval 2017	Stand per 31-12-2017	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1 Personele voorzieningen	241.345	21.129	-	8.698	253.776	73.881	145.179	-
Totaal Voorzieningen	241.345	21.129	-	8.698	253.776	73.881	145.179	-

2.2.1 Personele voorzieningen	Stand per 01-01-2017	Dotatie 2017	Ontrekking 2017	Vrijval 2017	Stand per 31-12-2017	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.4 Jubileum-voorziening	241.345	4.129	-	8.698	236.776	17.716	73.881	145.179
2.2.1.7 Overige personele voorzieningen	-	17.000	-	-	17.000	17.000	-	-
Totaal personele voorzieningen	241.345	21.129	-	8.698	253.776	34.716	73.881	145.179

2.3 Langlopende schulden	Stand per 01-01-2017	Aangeega- lening in 2017	Aflossing in 2017	Stand per 31-12-2017	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€
2.3.7 Overige langlopende schulden	127.470	-	19.750	107.720	91.058	38.225
Totaal Langlopende schulden	127.470	-	19.750	107.720	91.058	38.225

2.3.7 Overige langlopende schulden	Stand per 01-01-2017	Aangeega- lening in 2017	Aflossing in 2017	Stand per 31-12-2017	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€
2.3.7.1 Leningen o/g	3.082	-	3.082	-	91.058	38.225
2.3.7.5 Vooruitontvangen investeringssubsidies	124.388	-	16.668	107.720	91.058	38.225
Totaal overige langlopende schulden	127.470	-	19.750	107.720	91.058	38.225

2.4 Kortlopende schulden	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
2.4.8 Crediteuren	333.142		240.148	
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	623.426		677.668	
2.4.10 Schulden terzake van pensioenen	173.690		153.721	
2.4.12 Overige kortlopende schulden	28.821		10.816	
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		1.159.079		1.082.353
2.4.16 Vooruit ontvangen bedragen	29.390		29.290	
2.4.17 Vakantiegeld en vakantiedagen	479.021		484.991	
2.4.19 Overige overlopende passiva	445.735		73.448	
<i>Overlopende passiva</i>		954.146		587.729
Totaal Kortlopende schulden		2.113.225		1.670.082

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen

	<u>2017</u>		<u>Begroot 2017</u>		<u>2016</u>	
	€	€	€	€	€	€
3.1.1 Rijksbijdragen						
3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW	18.171.149		17.566.033		17.382.881	
Totaal Rijksbijdrage	<u>18.171.149</u>		<u>17.566.033</u>		<u>17.382.881</u>	
3.1.2 Overige subsidies						
3.1.2.1 Overige subsidies OCW	639.147		516.233		469.225	
Totaal Rijksbijdragen	<u>639.147</u>		<u>516.233</u>		<u>469.225</u>	
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		569.560		470.266		542.330
Totaal Rijksbijdragen		<u><u>19.379.856</u></u>		<u><u>18.552.532</u></u>		<u><u>18.394.436</u></u>

3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden

	<u>2017</u>		<u>Begroot 2017</u>		<u>2016</u>	
	€	€	€	€	€	€
3.2.2.2 Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies		96.840		30.818		92.423
Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		<u><u>96.840</u></u>		<u><u>30.818</u></u>		<u><u>92.423</u></u>

3.5 Overige baten

	<u>2017</u>		<u>Begroot 2017</u>		<u>2016</u>	
	€	€	€	€	€	€
3.5.1 Verhuur	153.129		117.950		135.330	
3.5.4 Sponsoring	3.052		-		14.403	
3.5.5 Ouderbijdragen	157.839		131.300		136.875	
3.5.10 Overige	55.103		53.400		209.911	
Totaal overige baten		<u><u>369.123</u></u>		<u><u>302.650</u></u>		<u><u>496.519</u></u>

4 Lasten

4.1 Personeelslasten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1 Lonen en salarissen	11.736.213		15.153.291		11.738.297	
4.1.1.2 Sociale lasten	2.452.237		-		2.557.801	
4.1.1.5 Pensioenpremies	1.554.761		-		1.321.046	
Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		15.743.211		15.153.291		15.617.144
4.1.2 Overige personele lasten						
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	21.129		5.000		6.787	
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	-		-		4.808	
4.1.2.3 Overig	1.351.102		515.611		1.008.872	
Totaal overige personele lasten		1.372.231		520.611		1.020.467
4.1.3 Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.2 Uitkeringen van het Vervangingsfonds	796.396		247.255		1.002.488	
4.1.3.3 Overige uitkeringen personeel	292.662		-		279.194	
Af: Ontvangen uitkeringen personeel						
		1.089.058		247.255		1.281.682
Totaal personele lasten		16.026.384		15.426.647		15.355.929

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 361 in 2017 (2016: 364). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2017	2016
Bestuur / Management	21	23
Personeel primair proces	296	299
Ondersteunend personeel	44	42
Totaal gemiddeld aantal werknemers	<u>361</u>	<u>364</u>

4.2 Afschrijvingen	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa	617.944		568.985		574.803	
Totaal afschrijvingen		617.944		568.985		574.803

4.3	Huisvestingslasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.3.1	Huur		42.328		43.000		41.716
4.3.3	Onderhoudslasten (klein onderhoud)		168.411		91.900		148.075
4.3.4	Energie en water		219.825		269.900		207.093
4.3.5	Schoonmaakkosten		465.684		448.450		438.705
4.3.6	Belastingen en heffingen		68.617		66.298		64.328
4.3.7	Onderhoudskosten		407.324		450.000		494.373
4.3.8	Overige		85.906		63.950		62.856
	Totaal huisvestingslasten		<u>1.458.095</u>		<u>1.433.498</u>		<u>1.457.146</u>

4.4	Overige lasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerlasten		406.445		334.357		358.342
4.4.2	Inventaris en apparatuur		20.040		15.840		19.896
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen		610.142		527.280		604.873
4.4.4	Dotatie overige voorzieningen		-		-		-61.350
4.4.5	Overige		574.536		483.848		509.121
	Totaal overige lasten		<u>1.611.163</u>		<u>1.361.325</u>		<u>1.430.882</u>

Seperate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
			24.336		17.500		15.125
			<u>24.336</u>		<u>17.500</u>		<u>15.125</u>

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Meerdere accountantskantoren hebben werkzaamheden verricht in het huidig en/of vorig boekjaar, een uitsplitsing naar kantoor is hieronder opgenomen.

Werkzaamheden	Accountantskantoor:		
	Totaal 2017 van Ree		KPMG
	€	€	€
Controle van de jaarrekening	24.336	15.004	9.332
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
Totaal	24.336	15.004	9.332

Werkzaamheden	Accountantskantoor:		
	Totaal 2016 van Ree		KPMG
	€	€	€
Controle van de jaarrekening	15.125	-	15.125
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
Totaal	15.125	-	15.125

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de vereniging en de in de consolidatie betrokken verbonden partijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountants honoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

6 Financiële baten en lasten

6.1 Financiële baten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	700		6.500		4.370	
Totaal financiële baten		700		6.500		4.370

6.2 Financiële lasten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten	6.639		4.470		5.213	
Totaal financiële lasten		6.639		4.470		5.213

Er zijn geen significante verschillen tussen de realisatie 2017 ten opzichte van 2016 en de realisatie 2017 ten opzichte van de begroting, derhalve wordt voor de toelichting verwezen naar het financiële gedeelte van het bestuursverslag.

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

En vergelijkende cijfers 2016. - na verwerking resultaatbestemming -

		31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	3.639.425		3.401.746	
1.1.3	Financiële vaste activa	202.933		184.483	
	<i>Totaal vaste activa</i>		<u>3.842.358</u>		<u>3.586.229</u>
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	1.609.477		1.775.401	
1.2.4	Liquide middelen	791.928		219.960	
	<i>Totaal vlottende activa</i>		<u>2.401.405</u>		<u>1.995.361</u>
	TOTAAL ACTIVA		<u>6.243.763</u>		<u>5.581.590</u>
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	2.959.704		2.833.323	
2.2	Voorzieningen	253.776		241.345	
2.3	Langlopende schulden	107.720		127.470	
2.4	Kortlopende schulden	2.922.563		2.379.452	
	TOTAAL PASSIVA		<u>6.243.763</u>		<u>5.581.590</u>

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

En vergelijkende cijfers 2016

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	19.379.856		18.552.532		18.394.436	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	96.840		30.818		92.423	
3.5 Overige baten	369.123		302.650		496.518	
<i>Totaal baten</i>		<i>19.845.819</i>		<i>18.886.000</i>		<i>18.983.377</i>
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	16.026.384		15.426.647		15.355.930	
4.2 Afschrijvingen	617.944		568.985		574.803	
4.3 Huisvestingslasten	1.458.095		1.433.498		1.457.145	
4.4 Overige lasten	1.611.163		1.361.325		1.430.344	
<i>Totaal lasten</i>		<i>19.713.586</i>		<i>18.790.455</i>		<i>18.818.222</i>
<i>Saldo baten en lasten</i>		<i>132.233</i>		<i>95.545</i>		<i>165.155</i>
6 Financiële baten en lasten						
6.1 Financiële baten	325		6.500		2.255	
6.2 Financiële lasten	6.177		4.470		4.715	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		<i>-5.852</i>		<i>2.030</i>		<i>-2.460</i>
Resultaat		126.381		97.575		162.695

ENKELVOUDIG KASSTROOMOVERZICHT 2017
En vergelijkende cijfers 2016

Ref.	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		132.233		165.155
<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>				
- Afschrijvingen	4.2	617.888		574.803
- Mutaties voorzieningen	2.2	12.431		-70.608
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat		630.319		504.195
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>				
- Vorderingen	1.2.2	165.923		-407.791
- Kortlopende schulden	2.4	543.112		-95.093
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal		709.035		-502.884
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		1.471.587		166.466
Ontvangen interest	6.1.1	325		2.255
Betaalde interest	6.2.1	6.177		4.715
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		1.465.735		164.006
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-855.567		-808.140
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1.1.2	-		15.680
Overige investeringen in financiële vaste activa	1.1.3	-18.450		-45.000
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-874.017		-837.460
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden	2.3	-19.750		-39.063
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-19.750		-39.063
Kasstroom uit overige balansmutaties				
Mutatie liquide middelen	1.2.4	571.968		-712.517
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
		2017		2016
		€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		219.960		932.477
Mutatie boekjaar liquide middelen		571.968		-712.517
Stand liquide middelen per 31-12		791.928		219.960

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE ENKELVOUDIGE BALANS

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2 Materiële vaste activa	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€
Stand per 01-01-2017				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.008.098	6.552.906	2.348.121	9.909.125
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	277.994	4.417.413	1.811.971	6.507.379
Materiële vaste activa per 01-01-2017	730.104	2.135.492	536.150	3.401.746
Verloop gedurende 2017				
Investeringen	29.410	704.281	121.877	855.567
Desinvesteringen	-	-	-	-
Afschrijvingen	54.350	420.703	142.836	617.889
Afschrijvingen op desinvesteringen	-	-	-	-
Mutatie gedurende 2017	24.941-	283.578	20.959-	237.678
Stand per 31-12-2017				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.037.508	7.257.186	2.469.998	10.764.692
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	332.345	4.838.116	1.954.807	7.125.268
Materiële vaste activa per 31-12-2017	705.164	2.419.070	515.191	3.639.425

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE ENKELVOUDIGE BALANS

1.1.3	Financiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2017	Investe- ringen 2017	Desinves- teringen 2017	Waarde- verandering 2017	Resultaat 2017	Boek- waarde 31-12-2017
		€	€	€	€	€	€
1.1.3.8	Overige vorderingen *	184.483	30.300	11.850	-	-	202.933
	Totaal Financiële vaste activa	184.483	30.300	11.850	-	-	202.933

* betaalde waarborgsom tablets

1.2 Vlottende activa

1.2.2	Vorderingen	31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
1.2.2.1	Debiteuren	-		2.299	
1.2.2.2	OCW	932.564		972.254	
1.2.2.3	Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	420.085		236.369	
1.2.2.10	Overige vorderingen	78.270		76.871	
	<i>Subtotaal vorderingen</i>		1.430.919		1.287.793
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	130.513		160.980	
1.2.2.14	Te ontvangen interest	325		2.146	
1.2.2.15	Overige overlopende activa	47.721		324.482	
	<i>Overlopende activa</i>		178.559		487.608
	Totaal Vorderingen		1.609.478		1.775.401

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.4	Liquide middelen	31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen	220		138	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	791.708		219.822	
	Totaal liquide middelen		791.928		219.960

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen	Stand per 01-01-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
2.1.1 Groepsvermogen				
2.1.1.1 Algemene reserve	1.252.716	126.380	-	1.379.098
2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)	1.580.607	-	-	1.580.607
2.1.1 Totaal Groepsvermogen	2.833.323	126.380	-	2.959.705
Totaal Eigen vermogen	2.833.323	126.380	-	2.959.705

2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)	Stand per 01-01-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
2.1.1.3.1 Algemene reserve privaot	1.580.607	-	-	1.580.607
Totaal bestemmingsreserves privaot	1.580.607	-	-	1.580.607

2.2 Voorzieningen	Stand per 01-01-2017	Dotatie 2017	Onttrekking 2017	Vrijval 2017	Stand per 31-12-2017	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1 Personele voorzieningen	241.345	21.129	-	8.698	253.776	73.881	145.179	-
Totaal Voorzieningen	241.345	21.129	-	8.698	253.776	73.881	145.179	-

2.2.1 Personele voorzieningen	Stand per 01-01-2017	Dotatie 2017	Onttrekking 2017	Vrijval 2017	Stand per 31-12-2017	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.4 Jubileum-voorziening	241.345	4.129	-	8.698	236.776	17.716	73.881	145.179
2.2.1.7 Overige personele voorzieningen	-	17.000	-	-	17.000	17.000	-	-
Totaal personele voorzieningen	241.345	21.129	-	8.698	253.776	34.716	73.881	145.179

2.3 Langlopende schulden	Stand per 01-01-2017	Aangevane lening in 2017	Aflossing in 2017	Stand per 31-12-2017	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€
2.3.7 Overige langlopende schulden	127.470	-	19.750	107.720	91.058	38.225
Totaal Langlopende schulden	127.470	-	19.750	107.720	91.058	38.225

2.3.7 Overige langlopende schulden	Stand per 01-01-2017	Aangevane lening in 2017	Aflossing in 2017	Stand per 31-12-2017	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€
2.3.7.1 Leningen o/g	3.082	-	3.082	-	-	-
2.3.7.5 Vooruitontvangen investeringssubsidies	124.388	-	16.668	107.720	91.058	38.225
Totaal overige langlopende schulden	127.470	-	19.750	107.720	91.058	38.225

2.4 Kortlopende schulden	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
2.4.1 Schulden aan groepsmaatschappijen *)	809.381		709.381	
2.4.8 Crediteuren	333.142		240.148	
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	623.426		677.668	
2.4.10 Schulden terzake van pensioenen	173.690		153.721	
2.4.12 Overige kortlopende schulden	28.821		10.816	
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		1.968.460		1.791.734
2.4.16 Vooruit ontvangen bedragen	29.390		29.291	
2.4.17 Vakantiegeld en vakantiedagen	479.021		484.991	
2.4.19 Overige overlopende passiva	445.692		73.437	
<i>Overlopende passiva</i>		954.103		587.719
Totaal Kortlopende schulden		2.922.563		2.379.453

*) betreft schuld aan de Stichting tot Steun van de Vereniging

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
3.1 Rijksbijdragen						
3.1.1 Rijksbijdragen						
3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW	18.171.149		17.566.033		17.382.881	
Totaal Rijksbijdrage	<u>18.171.149</u>	18.171.149	<u>17.566.033</u>	17.566.033	<u>17.382.881</u>	17.382.881
3.1.2 Overige subsidies						
3.1.2.1 Overige subsidies OCW	639.147		516.233		469.225	
Totaal Rijksbijdragen	<u>639.147</u>	639.147	<u>516.233</u>	516.233	<u>469.225</u>	469.225
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		569.560		470.266		542.330
Totaal Rijksbijdragen		<u><u>19.379.856</u></u>		<u><u>18.552.532</u></u>		<u><u>18.394.436</u></u>
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2.2 Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies		96.840		30.818		92.423
Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		<u>96.840</u>		<u>30.818</u>		<u>92.423</u>
		96.840		30.818		92.423
Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		<u><u>96.840</u></u>		<u><u>30.818</u></u>		<u><u>92.423</u></u>
3.5 Overige baten						
3.5.1 Verhuur	153.129		117.950		135.330	
3.5.4 Sponsoring	3.052		-		14.403	
3.5.5 Ouderbijdragen	157.839		131.300		136.875	
3.5.10 Overige	55.103		53.400		209.911	
Totaal overige baten		<u><u>369.123</u></u>		<u><u>302.650</u></u>		<u><u>496.519</u></u>

4 Lasten

4.1 Personeelslasten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1 Lonen en salarissen	11.736.213		15.153.291		11.738.297	
4.1.1.2 Sociale lasten	2.452.237		-		2.557.801	
4.1.1.5 Pensioenpremies	1.554.761		-		1.321.046	
Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		15.743.211		15.153.291		15.617.144
4.1.2 Overige personele lasten						
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	21.129		5.000		6.787	
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	-		-		4.808	
4.1.2.3 Overig	1.351.102		515.611		1.008.872	
Totaal overige personele lasten		1.372.231		520.611		1.020.467
4.1.3 Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.2 Uitkeringen van het Vervangingsfonds	796.396		247.255		1.002.488	
4.1.3.3 Overige uitkeringen personeel	292.662		-		279.194	
Af: Ontvangen uitkeringen personeel		1.089.058		247.255		1.281.682
Totaal personele lasten		16.026.384		15.426.647		15.355.929

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 361 in 2017 (2016: 364). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2017	2016
Bestuur / Management	21	23
Personeel primair proces	296	299
Ondersteunend personeel	44	42
Totaal gemiddeld aantal werknemers	<u>361</u>	<u>364</u>

4.2 Afschrijvingen	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa	617.944		568.985		574.803	
Totaal afschrijvingen		617.944		568.985		574.803

4.3 Huisvestingslasten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.3.1 Huur		42.328		43.000		41.716
4.3.3 Onderhoudslasten (klein onderhoud)		168.411		91.900		148.075
4.3.4 Energie en water		219.825		269.900		207.093
4.3.5 Schoonmaakkosten		465.684		448.450		438.705
4.3.6 Belastingen en heffingen		68.617		66.298		64.328
4.3.7 Onderhoudskosten		407.324		450.000		494.373
4.3.8 Overige		85.906		63.950		62.856
Totaal huisvestingslasten		<u>1.458.095</u>		<u>1.433.498</u>		<u>1.457.146</u>

4.4 Overige lasten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1 Administratie en beheerlasten		406.445		334.357		358.342
4.4.2 Inventaris en apparatuur		20.040		15.840		19.896
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen		610.142		527.280		604.873
4.4.4 Dotatie overige voorzieningen		-		-		-61.350
4.4.5 Overige		574.536		483.848		508.584
Totaal overige lasten		<u>1.611.163</u>		<u>1.361.325</u>		<u>1.430.345</u>

Seperate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

4.4.1.1.1 Controle van de jaarrekening	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
		24.336		17.500		15.125
		<u>24.336</u>		<u>17.500</u>		<u>15.125</u>

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Meerdere accountantskantoren hebben werkzaamheden verricht in het huidig en/of vorig boekjaar, een uitsplitsing naar kantoor is hieronder opgenomen.

Werkzaamheden	Accountantskantoor:		
	Totaal 2017 van Ree		KPMG
	€	€	€
Controle van de jaarrekening	24.336	15.004	9.332
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
Totaal	24.336	15.004	9.332

Werkzaamheden	Accountantskantoor:		
	Totaal 2016 van Ree		KPMG
	€	€	€
Controle van de jaarrekening	15.125	-	15.125
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
Totaal	15.125	-	15.125

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de vereniging en de in de consolidatie betrokken verbonden partijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountants honoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

6 Financiële baten en lasten

6.1 Financiële baten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	325		6.500		2.255	
Totaal financiële baten		325		6.500		2.255

6.2 Financiële lasten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten	6.177		4.470		4.715	
Totaal financiële lasten		6.177		4.470		4.715

Er zijn geen significante verschillen tussen de realisatie 2017 ten opzichte van 2016 en de realisatie 2017 ten opzichte van de begroting, derhalve wordt voor de toelichting verwezen naar het financiële gedeelte van het bestuursverslag.

VERANTWOORDING SUBSIDIES

De subsidies die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

G1-B Uitgebreid gespecificeerd

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2016	Lasten t/m 2016	Stand 1-1-2017	Ontvangen in 2017	Lasten in 2017	Vrijval niet bested in 2017	Stand ultimo 2017	Prestatie afgerond?
	Kenmerk	Datum									
Lerarenbeurs	852561	29-08-2017	12.093	-	-	-	12.093	5.039	-	7.054	Nee
Lerarenbeurs	848774	25-08-2017	-589	-	-	-	-589	-245	-	-344	Nee
Lerarenbeurs	852756	29-08-2017	2.796	-	-	-	2.796	1.165	-	1.631	Nee
Lerarenbeurs	853338	29-08-2017	12.093	-	-	-	12.093	5.039	-	7.054	Nee
Lerarenbeurs	853341	29-08-2017	2.456	-	-	-	2.456	1.023	-	1.433	Nee
Lerarenbeurs	853365	29-08-2017	12.093	-	-	-	12.093	5.039	-	7.054	Nee
Lerarenbeurs	854062	29-08-2017	50.110	-	-	-	50.110	20.879	-	29.231	Nee
Totaal			91.052	-	0,00	-	91.052	37.939	-	53.113	

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

(Regeling ROS art 13, lid 2 sub b en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

Niet van toepassing

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:

- (a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- (b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
- (c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2017
Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	3
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	8
Bezoldigingsklasse	C
Bezoldigingsmaximum	€ 129.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2017.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionaris

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Bestuurder	
Dienstbetrekking	Ja
Aanhef	De heer
Voorletters	A.
Tussenvoegsel	
Achternaam	Dogger

Functievervulling in 2017	
Functie(s)	Directeur
Aanvang functie in verslagjaar	01-01
Afloop functie in verslagjaar	31-12
Taakomvang (fte)	1,000
Gewezen topfunctionaris	Nee

Bezoldiging 2017	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	106.048
Beloningen betaalbaar op termijn	16.297
Subtotaal bezoldiging	122.345
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-
Totale bezoldiging	122.345
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	129.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	

Gegevens 2016	
Aanvang functie vorig verslagjaar	01-01
Afloop functie vorig verslagjaar	31-12
taak omvang vorig verslagjaar (fte)	1,000
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding in vorig verslagjaar	102.957
Beloningen betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	13.573
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	116.530

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Toezichthoudend topfunctionaris

De volgende toezichthoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Toezichthouder							
Dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer	De heer	Mevrouw	De heer	De heer	Mevrouw
Voorletters	A.	A.M.	A.	J.J.L.	A.J.	G.	J.I.
Tussenvoegsel					van		van
Achternaam	Boonstra	Remis	Boonstra	Brummelink - Bleijenberg	Wingerden	Steijn	Noort - van der Weerd

Functievervulling in 2017

Funcie categorie	Voorzitter	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie in verslagjaar	01-01			01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie in verslagjaar	31-12			31-12	31-12	31-12	31-12

Bezoldiging 2017

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.500	-	-	1.250	1.250	1.000	1.000
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal bezoldiging	1.500	-	-	1.250	1.250	1.000	1.000
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	1.500	-	-	1.250	1.250	1.000	1.000
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	19.350	-	-	12.900	12.900	12.900	12.900

Gegevens 2016

Aanvang functie vorig verslagjaar	16-06	01-01	01-01	01-01	01-01	16-06	01-01
Afloop functie vorig verslagjaar	31-12	16-06	15-06	31-12	31-12	31-12	31-12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar	619	900	731	1.250	1.100	400	1.000
Beloningen betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	-	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	619	900	731	1.250	1.100	400	1.000

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij, meerderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm 2017	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2017	Resultaat jaar 2017	Omzet 2017	Verklaring art. 2:403 BW ja/nee	Deelname percentage	Consolidatie ja/nee
				€	€	€			
Stichting tot Steun van de Vereniging voor Protestants-Christelijk Primair Onderwijs te Barendrecht en Ridderkerk.	Stichting	Barendrecht	1	1.549.963	-87	376	Nee	100%	Ja
Stichting Passend Onderwijs RiBa	Stichting	Ridderkerk	4						
Totaal				<u>1.549.963</u>	<u>-87</u>	<u>376</u>			

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Verplichtingen

De volgende niet uit balans blijvende verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van t/m		Loop- tijd Mndn	Bedrag per	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag
					maand	verslag-jaar	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	totaal
					€	€	€	€	€	€
1	Canon, huur kopieermachines en printers	1-2-2014	31-1-2020	25	13.285	159.420	159.420	172.705	-	332.124
2	Kolpa, huur bestuurskantoor Achterom 70 Baren	1-3-2015	28-2-2019	14	2.040	24.481	24.481	4.080	-	28.561
3	CSU, overeenkomst schoonmaak 15 locaties	1-4-2016	31-3-2021	39	27.887	334.644	334.644	752.949	-	1.087.593

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

Barendrecht, d.d.

Vereniging PCPO Barendrecht en Ridderkerk

Directie en bestuursleden,

Vereniging PCPO Barendrecht en Ridderkerk
Achterom 70-72
2991 CV Barendrecht

OVERIGE GEGEVENS

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Statutaire regeling inzake bestemming resultaat

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat.

Bestemming van het resultaat

		<u>Resultaat 2017</u>		
		€	€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)			126.294
	Totaal resultaat			<u><u>126.294</u></u>

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)